

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alattTelefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.A kiadóhivatal vezetője:
Rethy László.

Mese a — nagyoknak.

Makó, ápr. 2.

Meggyőződés, elv, következetesség, azután meg jog, törvény, igazság s ezek fölött az alkotmányosság: mindez csak haszontalan blüktéri, fő és egyedül minden a — hatalmon maradás.

Ez s egyedül csakis ez Khuennek és egész táborának a hitvallása. Ami mostanában a magyar politikában s általában egész közéletünkben végbemegy: mind ennek az erkölcsstelen hitvallásnak erkölcsstelen folyománya.

Dehogyan is törődött Khuen és dehogyan is törődtek mungó alattvalói a most lemarkirozott kormányválság alatt is azzal, hogy mi lesz törvényeinkkel, jogainkkal s az alkotmányunkkal és mi lesz a nemzettel. Valamennyinek egyetlenegy kérdésben összpontosult minden aggodalma. Abban, hogy mi lesz a hatalommal? S valamennyinek találkoztott az akarata abban az egyetlenegy törekvésben, hogy — hatalmon kell maradniok — minden áron. Nem képzelhettek olyan árat, amit oda ne adtak volna azért, hogy hatalmon maradhassanak.

Csakugyan sikerült is nekik. Az igaz, hogy csunya, gonosz áron. De nekik ez mindegy. Izlésüket ez nem feszélyezi. Egy vaskos lépéssel több a mungó-erkölcsstelen posványában, — így gondolták — az már nem teszi őket undorítóbbakká.

Meg van a hatalom, amelyből folyik nekik minden jó adomány: ez a tudat elnémitja csendesesen pihető lelkiismeretüket. A remény, a vágy, az epekedés, a sóvárgás azok után a várva-várt konkok után, most már talán nem is lesz hiábavaló.

Jöhet a kitüntetés, a magasabb rangfokozatba való előléptetés, az érdemtelenségek sok-sok jutalmazása s az illetéktelen előnyök osztogatása. Jöhet minden, ami megcsufolja az igazságot, megszegyeni a becsületet, lealjasítja a tisztességes munkát. Jöhet minden, ami felrug és sárba tapos itt minden jogot és minden törvényt. Jöhet minden, aminek most — majdnem vége szakadt.

Jöhet minden, mert Khuen okos, bölcs államférfi s hozzá még jó — költő.

Mesét költ s mesét mond a nagy gyermekeknek, akik ime hisznek a mesében s hasravágódnak a — mesemondó előtt.

Mint mikor a gyermekszoba apró lakóit kell megfélemezni szabadságukban. Nem lehet velök birni. De jön a nagyapó s mesét mond, félelmetes regét, ami elhallgattatja, csendessé teszi a virgocnc gyermekeket.

Khuen is mesét mond az ő mungó-gyermekeinek. Így a király, meg úgy a király. Azt mondta a király, hogy lemond a trónról, mert gyengének érzi magát, ha csak nem a Khuen-kormány marad támogatójául. Meg kell hát maradni hatalmon a Khuen-kormány, mert rettenetes baj származnék abból, hogyha lemondana első Ferenc József.

Pszit tehát mungók! Beadni az előbb még egyenessébe igyekvő derekatokat s rajta, egymásután hódolni Khuennek, mint e nemzet s az ország megváltó Messiásának.

A nagygyerekek pedig hallják a mesét s hasravágódnak. Hódolnak Khuen előtt, aki újra kormányra jutott, újra hatalmon van.

A gyerekek meséje s a Khuen meséje között csak egy a különbség, A gyerekesnél csak a nagyapó nem hisz a mese igazában, Khuen meséjénél a gyermekek is tudják, hogy hazug a mese. Khuen is tudja s mungói is tudják, hogy az egész mese tisztára csak kitálalt ürügy arra, hogy hatalmon maradhassanak.

Gyalázatos korszak, amikor együgyű mesével — mely valóságában is hatálytalan kellene hogy legyen — így kijátszák az egész nemzetet!

kp.

— Kitüntetések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Marycz* Endre makói belterületi, *Krébesz* Gyula kunágotai és *Somogyi* Amália battonyai állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőt jelenlegi állomáshelyükön évi kétszáz korona pótlék élvezete mellett *igazgató tanítókká*, illetve *igazgató tanítónővé* nevezte ki.

— Az ipartestület közgyűlése. A makói ipartestület holnap, szerdán délután 2 órakor tartja meg a megjelent tagok esetleges száma miatt a múlt szerdáról elhalasztott évi rendes közgyűlést az ipartestület székházánál.

Országgyűlés.

Vita a kormány bemutatkozásáról.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápr. 2.

A képviselőház ma folytatta a Khuen-kormány kinevezéséről megindult vitát. A kabinet tagjai teljes számban megjelentek s a miniszterek ma is mind fekete Ferenc József-kabátban voltak.

— Ezzel is illusztrálni akarják hogy ők királypártiak — élcelődtek a baloldali folyosón.

Justh Gyula még hurutos s így a mai ülésről is távozt marad. *Kossuth*, *Andrássy* és *Apponyi* ma is megjelentek a házban és a folyosón sokat konferáltak egymással. Az ellenzék arra készül, hogy hosszú és éles vitában támadja a kormányt, egyrészt azért, hogy a rezolúció elejtésével új kinevezést eszközölt ki a maga számára, másrészt pedig azért, hogy megmaradását a királynak különben való lemondásával okolta meg.

Náday Lajos elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést.

Következett a kormány kinevezése tárgyában megindult vita folytatása.

Bakonyi Samu: Különösnek tartja, hogy ez a kormány kinevezés megtörténhetett s a kabinet a Házban megjelenhetett anélkül, hogy a válság misztikus körülményei a Ház előtt felvilágosítottak volna. Azt mondják, a *lemondás okát* elhárították. De elhárították-e egyben a *válság okát*? Új nemzeti ellentállást hirdettek, harci riadót fuvattak a törvényhatóságok egész apparátusával.

Hock János: Végleg lejáratták a törvényhatóságok tekintélyét!

Bakonyi Samu: Tönkretették azt a csekély alkotmányvédő erőt, ami még a vármegyékben megmaradt. Mert hamar kiderült, hogy nem az elv, nem a nemzeti jog, nem a hős nimbusza a legnagyobb szentség a munkapárt előtt, hanem a feltétlen engedelmisség. (Tetszés s szélső balon.)

Polóczy Géza: A kormány kinevezését abból a szempontból bírálja, hogy megkönnyíti-e a válságból való kibontakozást vagy megnehezíti? Meggyőződése szerint

visszatérésével a kormány még súlyosabbá tette a helyzetet s fokozottabb mértékben rászolgált így a király, mint a nemzet bizalmatlanságára. A felirat küldéséhez hozzájárul, de előre is kijelenti, hogy éppenséggel *nem bizik sikerében*. Hiszen az egyik főszerző, *Andrássy*, már az első kakasszóra megtagadta a rezolúciót. Ezzel ez a Bayard-lovag nagy lelkiismeretlenséget követett el s félni lehet, hogy a második kakasszóra megtagadja a mostani álláspontját. Különböztet gratulál a munkapárttal való komaságához. (Nagy derűtség a szélsőbalon.)

A püspöki ház megvétele.

A polgármesterelőterjesztése.

(Lapunk tudósítójától.)

Makó, ápr. 2.

A főtéri püspöki háznak a város részére való megvétele most már teljesen befejezett ténynek tekinthető. A város ajánlatát ugyanis nemcsak *Glattfelder* Gyula dr. püspök elfogadta, hanem az adásvételt a vallás- és közoktatásügyi miniszter is jóváhagyta. Ugy, hogy most már csakis a király hozzájárulása van hátra, amely azonban — mint tudjuk — a miniszteri jóváhagyás után csakis formális.

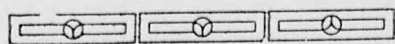
Hogy ez az adásvétel mennyire előnyös városunkra nézve, szinte felesleges erről bővebben szólni. A mai telekárak mellett ennek a főtérre levő épülettömbnek 130 ezer koronáért való megvétele nagyon jó üzletet jelent.

A vétel nyélbeütése határozottan polgármesterünknek, *Galambos* Ignácnak a nagy érdeme, aki felismerve annak a városra nézve rendkívül előnyös voltát, minden igyekeztet felhasználva arra, hogy a püspököt és a miniszteriumot megnyerje ez ügylet megkötésére.

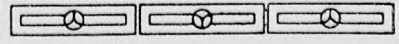
Most azután, hogy bizonyossá vált az adásvétel, természetesen gondoskodni kell e teleknek miékként leendő hasznosításáról is.

Erre nézve is már javaslatot dolgozott ki a polgármester, melyet legközelebb a tanács elé terjeszt s a tanács viszont a közgyűlés elé fogja vinni az ügyet.

Figyelem!

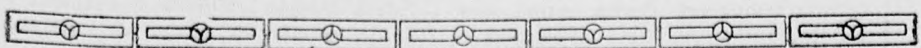

A husvéti ünnepekre legjobb

kőbányai sörök és mindennemű finom tiszta és teljesen szeszmentes

pálinkák a legmértányosabb árban kaphatók. Legfinomabb Rizlingi bor literenként 80 fillérért, nagyobb vételnél 68 és 72 fillérért, vidékre 50 literen felüli vételnél 52 és 56 fillérért kaphatók

Iritz Sámuel özv. cégnél Makón.

A polgármesteri javaslatban olyan nagy arányu sem bontakozik ki, hogy már most szükségesnek tartjuk e annak egész terjedelmében való lekötését. Szükséges ugyanis, hogy a város további fejlődésére nagyjelentőségű tervezet a város egész közönsége megismerje s így alkalma legyen bárkinek is a hozzászólás.

A javaslathoz ezáltal nem tesszünk megjegyzéseket, azonban mindenestre megteszük arra mi is ami észrevételeinket.

A polgármesternek a városi tanácshoz intézett beadványa e tárgyban a következőleg hangzik:

Tekintetes Tanács!

Az ugynevezett kasznárlak megvételéhez a kormány hozzájárult, a szerződés ezidőszent legfelsőbb megerősítés végett Ó Felsége kabinet iródájában van. — Minthogy pedig alig szenved kétséget, hogy a szerződés legfelsőbb megerősítést is nyer, a megvett telek gazdaságos és okszerű felhasználására az intézkedések már most megteendők volnának.

Az okszerű és gazdaságos felhasználás szempontjából tekintetbe vevendő, hogy a kasznárlak mostani rozoga állagotában, a város központján fenn nem tartható s értékével arányban álló jövedelmet nem hozhat, — viszont városházánk csak felette nagy költséggel s akkor se alakítható át célszerű berendezéssel olyként, hogy az összes városi hivatalok, amiként azt az igazgatási érdekek igénylik — és a jövő fejlődést is tekintetbe véve — célszerűen elhelyezhetők lennének.

Célszerűnek és gazdaságosnak mutatkozik ennél fogva, hogy ha a két épület között egyenlőre a város telkének végpontjaira egy 10 méter széles utca nyitatték, mely később a Teleky utcáig meghosszabítandó lenne, — mert ekként a város mindkét épülete még egy utca vonalt nyerne. Az új telken pedig egy két emeletes a város méltóságához illő és a város szépségét fejlődését is kidomborító, — az összes városi hivatalokat, a rendőrséget is ide érte, befogadni képes és a jövő fejlődést is számba vevő új városház építtetnék olyként, hogy hivatali célokra az emeleti helyiségek szolgáljanak, — a földszinten pedig, még pedig egy a piactéri, mint a nyitandó utcavonalban és a kasznárlaknak most raktárhelyiségül használt utcai vonal részében üzlethelyiségek létesíttessenek.

A mostani városháza gazdaságosan és jövedelmezőleg felhasználható lenne, — ha piactéri s a nyitandó utcai vonalban üzlethelyiségek létesíttetnénk, az emeleti része pedig csekélyebb átalakítással a makói gazdasági egyesületnek és a makói kereskedő egyesületnek bérbe kiadhatnánk olyként mégis, hogy a mostani közgyűlési terem, városunkban annyira szükségelt vigalmi helyiségül, felhasználható legyen, — a városházának a nyitandó utca felőli része pedig egy emeletes új épülettel kibővíttetnék, ahol a polgári leány iskola, — esetleg a belvárosi ovoda, s amennyiben a tanügyi hatóságokkal e tekintetben megállapodás létesíthető nem volna, — más hivatal, pl. posta, vagy állampénztári hivatal, vagy pedig magán egyesületek részére bérbe lennének.

Hogy a telkek és épületeknek ilyenkénti felhasználása gazdasági szempontból a városra előnyös-e, — annak részletezésébe ezáltal nem bocsájtkozhatom, de kifejezést adok abbéli nézetemnek, hogy az elendő üzlethelyiségi és egyéb bérek a befektetendő építési tőkének törlesztési részleteit fedezni fogják s ekként az építkezés a városnak újabb megterhelésével nem jár, — e mellett városunk fejlődését jelentékenyen előmozdítjuk és nagyon is érzett közszükségletek kielégítéséhez hozzájárulunk.

Alapítom pedig eme véleményemet arra, hogy a régi városház emeleti részének kibérlésére nézve a makói gazdasági egyesülettel és a makói kereskedők egyesületével s sikerre kilátással tárgyalásokat folytatok s megfelelő bérösszeg fizetése ellenében hajlandóknak mutatkoznak ezen emeleti összes helyiségeknek hosszabb időre való kibérlésére.

Mindezek figyelembe vételével kérem a tekintetes tanácsot, méltóztatásuk előterjesztésemet megfontolás tárgyává téve, ahhoz hozzájárulni és a képviselőtestülethez oly értelmű javaslatot tenni, hogy az a tanácsot felhatalmazza, miként már megirt építkezésekre — a tanács által meghatározandó közelebbi módokat mellett — tervpályázatokat írjon ki, egyben a legjobbnak és kivitelre legalkalmasabbnak talált tervet és pedig az új városházára vonatkozó 1500 korona — a régi városház átalakítása és kibővítésére vonatkozót pedig 600 korona — a második legjobbnak talált tervet pedig a most mondott összegek felerészének megfelelő jutalomdíjban részesíti — s ezen összegeket megszavazva, felhasználása és kitalványozására a tanácsot felhatalmazza.

Kelt Makón 1912 évi április hó 2.

Dr. Galambos Ignác
polgármester.

Irodalmi estély.

Népies előadás — ingyen.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, ápr. 1.

E hó 9-én, husvét harmadnapján este 8 órakor érdekes estély lesz a makói társadalmi egyesületnek a Korona emeletén levő helyiségében. Jeszenszky P. György vándortanító, akit országos működésében a miniszterium is támogat, népies irodalmi estélyt rendez a társadalmi egyesület segítségével.

Azok a bizonyítványok és hírek, melyek Jeszenszkynek idejövételét kísérik, teljes biztositék arra, hogy Makóvasos azon közönségének, mely az estélyen megjelenik, nagyon érdekes és tanulságos előadásokban lesz része ezen az estélyen.

Jeszenszky most járja sorra Csánádvármegye községeit s a szomszédos torontali községeket és mindenik helyről a legnagyobb elismeréssel és dicsérrel emlékezik meg előadásairól.

Az utóbbi napokban Mezőhegyesen tartott előadást s hogy mennyire bevált a vállalkozása, mi se bizonyíthatja jobban, mint hogy az ottani mentelep parancsnoksága, azután a jószágkormányzóság, utána a cukorgyár személyzete s külön a polgárok kérték fel arra, hogy egyetlen estére szánt előadását megismételje. Nem kisebb dicséret kísértéte Ó-csanádról is, a honnan az elragadtatás hangján értesítenek Jeszenszky előadásáról.

Semmi kétség se lehet ily körülmények közt, hogy Makóvasos közönsége is megragadja az alkalmat s minél nagyobb számmal jelenik meg a husvét harmadnap esti előadáson.

Az estély műsora a következő számokból áll: 1. Az irodalmi estély célja a felolvasás. 2. A tanu: költemény. 3. Kuruc dalok, zeneszám. 4. Az isten, drámai monolog. 5. Az új áldomás, költemény. 6. Tréfák, szabadeiódás. 7. A magyar dal, melodráma.

Mindezeket Jeszenszky adja elő részint felolvasásokban, részint szavaltatokban, részint zenében.

Az előadáson nincsen belépti díj, az teljesen ingyenes. Csupán a fenntartott helyeket a 4 első sorban lehet megváltani személyenként 1 koronával, a melyből befolyó jövedelem a társadalmi egyesület teli felolvasó estélyeinek a szervezésére fordítatik.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Április 3. Szerda. Római kath. Richard pk. † Gör. kath. Március 21. Jakab ifj. — Nap két 5 óra 37 perckor, nyugszik 6 óra 30 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Még változékony, szeles, igen hűvös idő várható sok helyütt csapadékkal, (eső vagy hó.) — Sürgönyprognózis: Hűvösebb, elvéve csapadék. Deihőmérséklet: 9-6 fok Celsius.

— **Meghalt egy tanító.** *Sümeghy István* tanító több mint 30 év óta teljesítette a szomszédos Apátfalván a népnevelés nehéz és lélekölő munkáját. Tanítói működésében már nem állott messze a 40 évtől, de nem vonult nyugdíjba. Dacára annak, hogy szervezetét egy évvel ezelőt romboló kór támadta meg, folytatta a nehéz munkát. Pár nappal ezelőt megjelent a községben *Polyánszky László* kir. tanfelügyelő és mint igazgató, vele néhány külterületi iskolát látogatott meg. Mikor iskolalátogatást elvégezte, ágyának dőlt. Ma délutén meghalt. Vele ismét fogyott azoknak a száma, kik a magyar népnevelés uttörői voltak.

— **Családi ünnepély.** *Kecskés János* és neje *Kun Karolina*, *Bereczky László* újvárosi református lelkes nejeinek szülei ma ünnepelték házasságuk 40-ik évfordulóját. A tiszteletben megőregedett házaspárhoz a házassági évforduló alkalmából *Déreczy Imre* segédlelkész intézett szép beszédet. Az öreg házaspárt a szép ünnepség alkalmából igen sokan üdvözölték.

— **Meghívó.** A magyarországi kisbirtokos szövetség makói egyesülete e hó 8-án vagyis Husvét másodnapján délután fél 3 órakor a városháza közgyűlési termében rendkívül fontos *naggyűlést* tart, melyre az egyesület tagjait ezuton hívja meg az elnökség.

— **Szerecsétlenség.** *Nagy György* János napszámossal Ilona nevű 6 éves kis lánya ma délután játék közben olyan szerencsétlenül esett el, hogy bokájában eltört a lábát. A szerencsétlenül járt kis leányt a megyei kórházba szállították, hol *Molnár Kálmán* dr. gipsz-kötést alkalmazott lábára.

— **Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovasára és a vevők kárára lehetséges.**

— **Adomány a tengeren túlról.** *Iritz Vilmos* amerikai polgár, ki évekként ezelőt vándorolt ki Amerikába és ott virágzó péküzletre van. 150 kornát küldött a makói izraelita hitközséghez az új templomhoz beszerzendő díszablakra.

— **Birtokváltások.** *Stern Sámuel* és neje *Goldberger Matild* megvette *Spitz Márk* s neje *Modern Fani* valamint *Ehrenfeld Bernát* és testverei 336 népszerűsámu házát 25500 koronáért. *Bór Lajos* és neje *Oláh Mária* megvette *Oláh Gyula* és neje *Jóó Rozália* 1442 népszerűsámu házát 6000 koronáért. *Lengyel Ferenc* és neje *Hangai Piroksa* megvette *Szell János* 3434 népszerűsámu házát 2100 koronáért. *Ózv. Baranyi Sámuelné Hajdu Julianna* megvette *Torma György* s neje *Sánta Mária* honvédi házát 1400 koronáért. *Szell János* s neje *Szakács Mária* megvette *Halász Mihály* s neje *Beresök Rozál* 2377 népszerűsámu házát 6300 korona vételárért. *Borka Anna* özv. *Jóó Istvánné* a 761 népszerűsámu

házát és ház utáni legelő szántóföldjét átruházta *Borka Juliannára*, dr. *Singer Mór* ügyvéd megvette *Farkas József* ügyvéd 1636 népszerűsámu házát 60.000 koronáért.

— **Iparos ifjak mulatsága.** A makói iparos ifjak április 7-én, husvét vasárnapján műkedvelői előadással összekötött bálát rendeznek a makói új katolikus templom építése javára. A műkedvelői előadást a *Hollóssy Kornélia* színházban tartják meg s *Tóth Edének* a „*Falurossza*” című híres és kitűnő népszínművét adják elő. Előadás után a közönség átvonul a *Korona-szálloda* helyiségeibe, ahol azután a bál fog lezajlani. Iparos ifjaink nagy ambícióval és szorgalommal készülnek ez estélyre, ami hogy minden tekintetben teljes sikerű lesz, az előjelek biztosra mutatják.

— **Megbírságot emberek.** Makóváros rendőrkapitányi hivatala még március havában szigorú kötelességére tette a fák hernyózását. A rendelkezésnek azonban sokan vagy éppen nem, sokan pedig csak részben tettek eleget. Ezek közül ma 25 polgárt büntetett meg mulasztás miatt a rendőrhatalóság.

— **Brutális nevelő szülő.** A szegedi állami gyermekmenhely igazgatósága több mint 300 állami gyermeket vagy amint nálunk helytelenül mondani szokták, lelene-gyermeket helyezett ki Makóra nevelő szülőkhöz gondozás végett és ezen nevelő szülők ellenőrzését *Heller Adél* telepfelügyelő nő teljesíti Makón. *Heller Adél* az ősszel *Varga Bálint* honvédi polgárnál is helyezte el ilyen három állami gyermeket gondozás végett. Minthogy azonban *Vargák* a hozzájuk gondozás végett kiadott gyermekkel nem jól bántak, a telepfelügyelő *Vargáktól* elvitte a gyermekeket és másutt helyezte el. *Vargák* azonban vissza esalták magukhoz a gyermekeket, miért is ma a telepfelügyelő személyesen jelent meg *Vargáknál* a gyermekek áthelyezése végett. A magáról megfélekezett nevelőszülő azonban megtagadta a telepfelügyelőt és nemcsak becsületében sértette meg, de tetteleg is bántalmazta volna, ha a telepfelügyelő ideje korán el nem fut. Később a telepfelügyelő karhatalmat vett igénybe és ennek segítségével helyezte megfelelőbb helyre a gyermekeket. A nevelő szülő még ekkor is ellene szegült az áthelyezésnek és a gorbáskodott egy a telepfelügyelővel, mint a hivatását teljesítő rendőrrel. *Varga* ellen a telepfelügyelő följelentése folytán hatóság ellen elkövetett erőszak miatt indult meg az eljárás.

IRODALOM.

— **Dickens az Athenaeum-Könyvtárban.** Az utolsó évek legszenzációsabb magyar irodalmi vállalata: Az Athenaeum-Könyvtár, úgy mint kiadói megígérték: egymásután jelenteti meg a világirodalom legkiválóbb íróit és legnagyobb hatást tett műveit. Most *Dickens*-nek, az angolok legnépszerűbb elbeszélőjének halhatatlan remeke: a *Két Város* című regény jelent meg az Athenaeum-Könyvtárban. Taine azt mondja *Dickens*ről, hogy sohasem volt szellem, mely szabatosabb részletességgel és nagyobb erővel képzelte volna maga elé valamely kép minden részét és minden színét. És ha ez a megállapítás ráillik *Dickens* valamelyik alkotására, úgy ez első sorban a *Két város* című. *London* és *Páris*nak ezer színben ragyogó és sötétlő képe a nagy francia forradalom idejében. Nincsen történeti munka, mely ilyen megrázóan tudta volna megrajzolni azoknak a hosszú időnek borzalmaikat. A véres események annyival mélyeb-

ben megindítanak bennünket, mert Dickens egy mesteri kézzel bonyolított történet keretében tárja azokat elébünk. Nem tőlünk távol álló emberek katasztrófáján keresztül érzeti meg velünk mindazt, a mi azokban az időkben magasztos és az emberi méltóságot lealacsonyító volt, hanem olyan emberek viszontagságain át, akiket közel hozott szívünkhez, akikért aggódunk és remegünk. Nincs Dickensnek regénye, melyben jobban megnyilatkoznak az az ereje, melylyel egyszerre tud bennünket megrikatni és megnevetetni, melylyel annyira megtudja értetni azt a felfogását, hogy a legnagyobb örömeiket a szív megindulásai nyújtják és hogy az embert az érzelmi teszi tulajdonképpen. A *Két Város* az Athenaeum-Könyvtárnak immáron országos népszerűsége szerzett gyönyörű kiállításában, *Basch Arpad* finom borítékrajzával jelent meg. A fordítás *Bálint Mihály* munkája. A díszes kötet ára, mint az Athenaeum-Könyvtár minden kötetéé 1 korona 90 fillér és ez az ár, noha az előbb megjelent kötetek hozzá szoktattak kissé, újra és újra megleg rendkívüli, nálunk eddig példátlan olcsóságával.

Rejtvény pályázatunk.

Makó, ápr. 1.

I.

Számrejtvény.

Közli: *Dózsa Andor.*

- 27, 42, 5, 2, 17, 8, 33. Mindenki szem előtt tartsa.
- 32, 11, 21, 36. Ezt a 10 is gyakran szokta.
- 38, 24, 13, 23. Kiesiny állat erdőben él.
- 23, 18, 30, 15, 5. A házban legfőbb alkatrésze.
- 1, 29, 26, 20, 41, 7. Ezt mindig meg kell torolni.
- 31, 32, 9, 19, 35, 23, 37, 10, 39, 28, 25, 34. Ezt örökké kell védeni.
- 4, 3, 14, 6, 27, 36, 3. A rablónak másik neve.
- 22, 16, 26. Sok embernek ez a veszte.
- 12. Az ábécé egy betűje.
- 1-42. Jelszavunk mindig ez legyen.

II.

Trefás rejtvény.

Közli: *Dózsa Andor.*

nap	kolbász
nap	kolbász
nap	kolbász
nap	kolbász

III.

Szótalány.

Közli: *Pesti Béla.*

Rövid szó bizony ez,
De sokat kifejez,
Benne sok fájdalom,
Száll az ég urához.
Első két betűjét
Nékülözni nehéz,
Három végbetűje
Az emberek díszje.

Megfejtők neveit lapunk április 9-iki számában közöljük s közöttük értékes könyvet sorsolunk ki.
Március 25-iki lapunkban közölt rejtvényeink megfejtése: I. Számrejtvény: *Szabadság*. 2. Szótalány: *Kalapács*. 3. Szórejtvény: *Pók*.
Melyeken megfejtették: *Sonkovic Mihály, Marycz János, Murvai István, Diós Juliska, Bödő Erzsike, Dózsa Andor, Furák József, Mészáros Béla (Földeák), Kiss Jenő, Ács Zoltán, Olajos Dezső, Abonyi Dezső, Tóth Katica, Pesti Béla, Piskueza Szabin, Gnetera Géza, Draix János, Bozsik Elek, Molnár József, Seffer Ferenc, Popa János, Hecksó Lajos, Karácsonyi Dezső, Zsiga Gyula,*

Daru János, Oláh Rózsika, Kiss Viktuska, Bálint József, Vér Sándor, Pallagi Imre, Szirbik Ferenc, Németh István, B. Papp István, Pretzl Mayer Jenő, Joó Sándor. A megfejtők között kisorsolt könyvet: Dr. Szász István: „Bács megyei Anekdóták” című művét Zsiga Gyula nyerte, a ki azt szerkesztőségünkben átveheti.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (27)

Két fiatal szív szomorú végzete.

ELSŐ RÉSZ.

IV.

- Oh, Simonne, ime én megrikatom magát!
- Semmi az egész; ezek jó könyvek!...

Mióta visszatértünk Toronba, az a kevés öröm, amiben részem volt, maguktól jött.

Édes anyja oly sok jóindulattal viseltetett hozzám.

A maga első látogatásakor meglepett a maga hasonlatossága ő hozzá és maga rögtön megnyerte rokonszenvemet; azért is büszke vagyok a maga hajlamára.

En becsületesnek és biztosnak hiszem önt!...

Ne engedje, hogy valaha elveszsem illuziómat, nagyon boldogtalan lennék!

- Nagyon fogom szeretni, Simonne. Szenvedélyesen, örökre!

- Szeressen mindenek fölött teljes szívvel!... És most indulunk kell, a többiek bizonyosan már várnak ránk.

Jean kezét nyújtotta neki, hogy felkelni segítse és Simonne megszorította erősen, hogy mintegy megszilárdítsa ily módon a bizalmat, melyet benne helyezett. Akkor e reszkető ujjak, e meleg tenyér érintésére, mely elolvadt az övében, Jean kovályogni érezte a fejét, lehajolt, hogy csókot nyomjon a lányka kezeféjére, de ez hirtelen eltántotta a kezét.

- Ne, könyörgött; azt ne! Induljunk!

Lementek a gesztenyés lejtőn és hívogató hangokat hallottak a rét tulsó széléről.

- Ime, a mieink, mondta Simonne; siessünk. Gondoljon rám, holnap reggel indulunk az első hajóval.

A rét szélén egy gunyhó előtt, melybe a szénát szórták berakni, észrevették Serravalt és a nejét a bankár mellett ülni; kissé félre tőlők Trangy állott, türelmetlenül hadonázva a sétatölgével.

A mint hangtávolba értek, bosszusan feléjük kiáltott:

- Ugyancsak sok időt vetettek magatoknak!...

Már fél órája, hogy itt várunk rátok!

Hidegen ellenséges hangjáról, ajka rángatásából ki lehetett találni, hogy beszélgetése a bíróval megcsalta várakozását.

Az elkényesztetett gyermek bosszus és duzzogó arcát öltötte fel, a kitélő megtagadták a játékszert.

- Késő az idő, mondta Simonnenak rossz hangulattal, bucsuz el Serraval uréktól, haza megyünk.

(Folyt. köv).

Versenyvárgyalási hirdetés.

A makói Református Egyház a március hó 30-án kelt egyháztanácsi határozat alapján ezennel versenyvárgyalást hirdet az Aradi-utcai református iskola építkezésénél a vállalkozó által be nem fejezett föld, kömüves, elhelyező, asztalos, lakatos, bádogos, szobafestő és vegyes munkálatokra. A munkálatokra vonatkozó terv és kiírás, valamint mindennemű felvilágosítás Németh Andor tervező mérnök-nél (Deák Ferenc-utca 53. sz.) a rendes hivatalos órákban beszerezhetők. Vállalkozó ajánlatát zárt borítékban tartozik beadni és ajánlati végösszegének 10%-át óvadékként mellékelni pénzben vagy elfogadható értékpapirban. Az ajánlat határideje 1912. évi április hó 8-án d. e. II órája. Az ajánlatok fentöltása ápr. 8-án d. u. 3 órakor a gondnoki hivatalban.

Az ajánlatok a belvárosi elnök-lelkési hivatalnál adandók be.

Az egyház fentartja magának a jogot, hogy ajánlattevők között árajánlatra való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Makó, 1912. március hó.

Elnökség.

Eladó egy ötfiókos elsüllyeszthető, keveset használt **Singer-féle női varrógép.** Cím a kiadóhivatalban.

Gyomor baj nincs többé!

A szabadalmazott

Kakukfű keserű háziszser

(elix. fum off.) néhány napi használat után teljesen megszünteti az étvágytalanságot, a hányingert, gyomoridegességet az oly gyakori gyomorrágást, hasmenést és egyéb gyomorfájást. Hirtelen rosszullét és utazásoknál nélkülözhetetlen háziszser. Makón kapható.

SÁNDOR ZSIGMOND gyógyszer-tárában.

Egy kis üveg ára 80 fillér, nagy üveg 2 korona. - Videkre 6 kis és 3 nagy üvegnél kevesebb nem küldetik.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon eli x.inmar ffo védjegy rajta van.

Eladó föld.

Szentlőrinczen 363 négyszögöl

gyümölcsfás föld

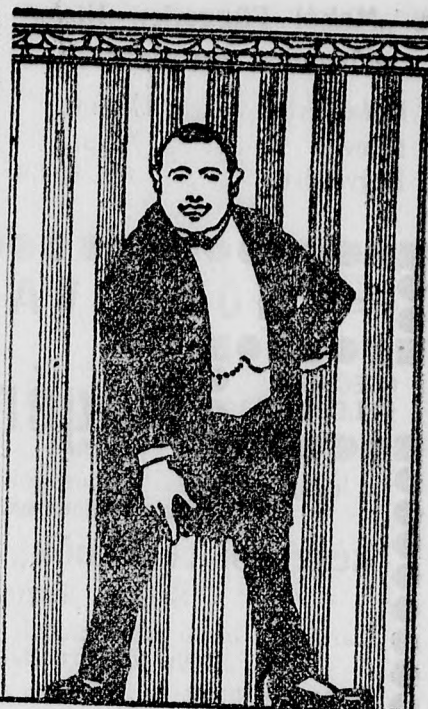
mely ut és kut mellett van, szabadkézből eladó. Értekezni lehet Vass Imre tulajdonossal, vagy pedig Szénási Jánossal, Vámbéri-u. 17. ujszám alatt.

Eladó földek.

A Bánomban levő 1100 négyszögöl területű földem, gyümölcsfával beültetve utca hosszában 22 öl széles), ugyanott 2200 négyszögöl földem, gyümölcsös, (utca hosszában 32 öl széles). A Soványban 600 négyszögöl területű oltott szőlővel és gyümölcsfával beültetett földem szabadkézből, örökáron eladó.

Értekezhet **Kocsis Károly** ni lehet:

tulajdonos, szabó-mesternél, Kál-404 vária-utca 5. ujszám alatt.

Tapéták
Linoleum padlószőnyegek
Linkrusztrák

a Tapéta háznál

(Jerk és Schuschitz)

Wien, VI., Gumpendorferstrasse 6.

Kivánatra mintakártya és költségvetés ingyen. 452

Biztosítom

hogy nem bánja meg ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb- és modern hárfa ütő ingaórát akar venni, vagy javíttatni ha bizalommal felkeresi

Vidor Manó

műorás és ékszerész üzletét **MAKÓN, Fötér.** Az Otthon-kávéház mellett.

Ligeti Róbert

Corzó-szállodájában

... Tokaj hegyaljai ...

husvétii bor.

Eladó ház.

Honvéd városrészt, Perczel-u. 20. ujszám alatti jó karban levő cserepes házam szabadkézből eladó.

Köteles Sámuel,

tulajdonos.

454

A „Makói Független Ujság“ előfizetési ára vidékre :
 Egész évre 14 Kor.
 Félévre 7 Kor.
 Negyedévre 3 K. 50 fill.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdekli, közölje azonnal a „Makói Független Ujság“-al. A „Makói Független Ujság“ mindent megír, semmit se hallgat el.

== NŐI DIVATÁRUHÁZ! ==

CSECSEMŐ KELENGYÉK! Megérkeztek PAPAN-LEPEDŐK!

a legujabb tavaszi újdonságok, u. m.: női- és leánykabátok, lüszter köpenyek, a legszebb kivitelű

kész női costumök, női blouzok és aljak.
 Selyem, lüszter- és clott alsók.

Tartós és olcsó fehéreneműek: ingek, nadrágok, hálókabátok és fűzővédők. Francia- és angolpárnák, stb.

Gyász blouzok és nőruha aljakból állandó nagy raktár.

A n. é. közönség pártfogását kéri

KIRÁLY LAJOS.

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli újdonságokban; színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

Bébi- és leányköpenyek, felöltő különlegességek.

Mértékszerű rendelek elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehéreneműek!
 Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék
 Keresztelő párnák fejkötők és himzet, piqe paplanok. Női blouzok a legizlésebb kivitelben.

(171) Szőrmeáruk,
 boák, muffok a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig.
 Legujabb divatu

női- és leánykalapok!
 Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások **Pártos E. és Tsa** Makó. Fűtér, (az Otthon kávéház mellett)

Aki arcának üdeségét s kezének, fogának fehérségét meg akarja tartani csak **Tubarózsa-**szépitőszereket használjon. Tubarózsa-krém az arc fényességét, pattanásokat, arcráncokat megszüntet. Teljesen ártalmatlan!

Tubarózsa-kenőcs a legjobb sör, szeplő és májfolt elmulasztására!
 tej-től az arc hófehér lesz!

Tubarózsa-hölgypor, Tubarózsa-szappan, Tubarózsa-szesz, Tubarózsa kölni víz, Tubarózsa-hajszesz, Tubarózsa-illat stb.

Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növést legjobban elősegíti! o o o o o

Az őszülő hajnak eredeti szint ad a **Hajregenerátor!**
 »Salofor« a kéz- és lábizzadást legbiztosabban megszünteti!
 Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességek nagy raktára.

JENEI SZÉKELY LAJOS
 gyógyszerháza a »Szent István«-hoz
 MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
 Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.

Földeladás.

Az apátfalvai Maros-hídtól fél órányira 400 kat. hold birtoknak még el nem adott

140---160 holdas részlete

2--20 holdas parcellákban eladó.
 A környéknek legdusabban termő iszapos földje nagyon kedvező fizetési feltételekkel vehető meg. Vételi ajánlatok csak e hó 7-éig bezárólag fogadtatnak el.
 Bővebb felvilágosítást nyújt

Dr. Politzer Dezső
 ügyvéd, Megyeház-u. 25.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertte

a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Ujonnán megnyilt

mezőgazdasági **Makón,** (a Kálvária-utcában, az új kórház-gépraktárában) **Bächer-féle** (a Kálvária-utcában, az új kórház-gépraktárában) **Melichár-féle Unicum-Drill** IMPERATOR

talom az **Bächer-féle** egyes és kétvasu acél ekéket, kapá-eredeti kat és minden a talajműveléshez szükséges eszközöket. Az ekék fejei acélból készülnek s így törhetetlenek, a kormányok pedig páncéllemezből készülnek s így a föld nem tapad (ragad) rájuk. Állandóan raktáron tartom továbbá, az eredeti **Melichár-féle Unicum-Drill** IMPERATOR

JOHNSTON

műtrágya és magvető gépeket, melyek miután sorbavetnek és sorba trágyáznak, utólrhetetlen tökéletességükkel fogva ezideig páratlanul állanak e téren s már is nagy keresletnek örvendenek. **Nagy újdonság!** Az eredeti Johnstone-féle, 1912. évi egyszerűbb, tökéletes kévekötoző-aratógép, mely Makón és környékén több mint 200 gazdánál működik.

Fontos! Az aratógépek részei nálam egész éven át bármikor kaphatók s így a legsürgősebb munkaidőben se történhetik az aratósnál semmi fennakadás! Mindenféle gépek azonnali javítását a legszolidabb áron elvállalom s jóállás mellett teljesítem. Manilla kévekötoző-zsineg nálam gyári áron kapható. **Legujabb!** Léghűtéses (vzhűtésnélküli) legujabb motor. Egyszerű, veszélynélküli s bárki által könnyen kezelhető. Rendkívül olcsó üzem! Elsőrendű tiszta gépolaj, folyton raktáron.

Bächer Rudolf 428 **Melichár Ferenc**
 ekegyáranak vetőgép-gyárosnak

kerületi képviselője **LIPTÁK BÉLA** Kálvária-utca, újkör-
 Makó és vidékén házzal szemben.

Felhívás!

Felkérjük a csépellető közönséget, hogy a folyó évi április hó 8-án, vagyis husvét másodnapján d. e. 10 órakor a városháza nagytermében a csépelletők érdekeinek megvédése végett tartandó nagygyűlésre okvetlen és mindannyian megjelenjenek. 449

A szervező bizottság.

Allítsa meg

a rikkanesot és kérjen tőle egy „Makói Független Ujság”-ot megtalálja benne, amire - szüksége van. -

Mindenki

a Massey Harris aratógépet vásárolja, amióta megismerték. Kezelés betanítása díjtalan és mindennap 374

HALÁSZÁ. gépraktárban
Makó, Főtér. — Vásárlás előtt ne mulassza el megnézni.

Ibolya-crém, a legjobb hatásu arc- és kéz-finomító szerek Egyedül kaphatók:
-szappan,
puder,

SÁNDOR ZSIGMOND

»Az Isteni gondviselés«-hez címzet gyógyszerárában.

MAKÓN, Szegedi-utca.

Ára:

Ibolya-crém 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fillér,

Nagy raktár mindennemű engedélyezett különlegességekben, kötszerek, gumicikkek, kozmetika- és illatszerekben, 205

Asszonyom! A „Menyasszony“-hoz címzett o rőfös- és divatáru üzletbe o

vásárolja be szükségeit, Dessewffy-tér püspökkerttel szemben: hol arra a kellemes tapasztalatra fog jönni, hogy az eddig vásárolt áraknál sokkal olcsóbban vesz. Így tehát mindenki saját érdekében cselekszik, mielőtt vásárol, elsősorban az olcsóságáról elősmert cég áru-raktárát tekintse meg, hol mindennemű rőfös- és divatáru cikkek dus választékban a legújabb kivitelben megérkeztek.

Husvéti és tavaszi ujdonságok!

Szolid és pontos kiszolgálás!

Kóser borok és pálinkák husvéti bizonylattel el látva. Kitünő minőség!

Olcsó árban kaphatók:

Iritz Miksa tulajdonossal.

Megérkezett!

2600 méter tiszta gyapju férfi ruha szövet, valamint nagy mennyiségű

női ruha szövet, melyek mesés olcsó áráért

416 szerezhetők be az

Alkalmi áruházban.

Kossuth szoborral szemben.

Lucerna,

gacsibai tanyámon egész évi kaszálásra kiadó. A parcellákban szabad választás.

Mandl Zsigmond.⁴⁰⁷

Az ó-testamentomnak nincs nála igazabb patriárkája; hacsak Ábrahám nem, ki Isten iránti engedelmességből fiát az áldozó köre fektette. Az a sátán kalapja egyszerre csak a házba esik, előbb lélekwardosásokat, majd büntetéseket, végül büntényt és vért hoz a békés tető alá. Vajha legalább az igazak halálát nyujtaná az Isten ami jó szentünknek.

— Adja az Isten! — ismételték az asszonyok s szivből jövő imákat küldöttek az égbe.

Don Antonio öntudatlan állapotban időről időre fájdalmasan hörgött fel halálos ágyán, elfordította a fejét, mintha valamely rút látványtól igyekeznék szabadulni, vagy vgszó erőfeszítéssel felemelte a kezét, mintha valami súlyt akarna a melléről eltolni.

Ezalatt szakadatlanul nyöszörgött a lélekharang a szakadó esőn át és Santafusca házai sűrűbben és sűrűbben vigasztalatlansága burkolóztak.

E csendes eső közben történt, e haláltusa alatt, hogy Martellini lovag, a jegyző, Don Ciccio és egy pár rendőr kíséretében Santafuscába érkezett, hogy a Don Cirillo földi maradványai után ásasson.

A báró vallomása sem világosságra, sem borzasztóságra nézve nem hagyott fenn semmi kívánni valót. Mit ama fellépése közben talán elhallgatott, mert őrült-ségi deliriumában szakadatlanul a világba kiáltozta, amint megkötözve, megbéközva mint egy bika, melyet vágóhidra cipelnek, zárkája padlóján dühöngve hánykolódott.

Közben nevetve, dalolva, ordítva a legzürzavarosabb dolgot fecsegte össze Panterre doktorról, löversenyekről, a nőkről, lovakról, kártyáról, Don Ciriloról kit nevéen hivatgatott, gunyolódott, óvta a vadásztól, ki

— Nem! — kiáltotta habzó szájjal. — Nem

Ez félreértés!

Be tudom bizonyítani.

Hiszen látják, hogy beteg vagyok.

A fejemben a baj látják, itt a fejemben! Per Christo Santo! Lázam van! Ártatlan vagyok. Kivánják, hogy a helyszínére vezessem önöket? Mindent megmutatok önöknek . . . érintsék meg az ujjokkal. Hah! Uram, egy Santafusca báró áll önök előtt, aki nem hagyja magát mint valami gézen-guzt elfogatni!

Villámgyorsan lehajolt, megragadta a széket lábainál fogva s dühtől acélzott izmainak egész erejével megsuhogtatva a levegőben, újra megpróbálta utat nyitni magának a szabadságra.

Leirhatatlan jelenet következett.

A birák réműlettől sápadtan felugráltak s a háttérben menekülni igyekeztek, miközben nagy zavarukban székeket, könyveket és iratokat összevissza magukkal rángattak.

A vén ajtónállott egy hajszal hijján agyonütötte volna a szék, melylyel a gyilkos fejére lecsapott. Szerencse, hogy még idejében sikerült neki egy oldalugrás.

Dühös, kétségbeesett küzdelem támadt, szemtől szemben, a dühöngő és ama két markos csendőr közt, kik átkarolták őt mint egy vad medvét. A gyilkos földre gurult egész az asztal lábáig, az egyik csendőrt magával rántva, kinek az arcába harapni erőlködött. Végre az elősietett börtönőrök segítségével megfékez-

Figyelem!!

Világhírű eredeti Helical Premier Alfa Hellias és Humbert kerékpárokat, vörös és szürke hegyi gummikát, acetylen lámpákat, csengetyüket és mindenemű kerékpár-alkatrészeket legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Glück Samu gépraktára Makó.

439

Hirdetmény.

A ref. ó-temetőben kivágott akácfa folyó évi április hó 3-án d. e. 9 órakor, az új-temetőben kivágott akácfa folyó évi április hó 4-én d. e. 9 órakor kezdődőleg nyilvános árverésen elfognak adatni, mely árverésekre a venni szándékozót tisztelettel meghívja

a ref. egyház gondnoksága.

A gazdaközönség figyelmébe!

Értesitem a tisztelt gazdaközönséget, hogy a világhírű eredeti Cormick-féle kévekötős aratógépek állandóan raktáron vannak és ezeket, valamint az eredeti Standard védjegyű Manilla-zsineget, Fűkaszalógépeket, lógereblyéket, tárcás boronákat, négyoszobos iltető Kukorica-vetőgépeket és eredeti

Sack Rudolf-féle

bekötött zsák védjegyű tükörcél ekéket a legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Glück Samu gépraktáros.**Uj férfi szabó-üzlet megnyitás!**

Van szerencsém tisztelettel tudatni a helyi és vidéki uri közönséggel, hogy a Csala-féle házban (Püspökház mellett)

uri- és magyarszabó üzletet nyitottam.

Raktáron tartom a legújabb divatu

angol, francia, brüni és hazai szöveteket.

A legújabb, legdivatosabb szabás szerint készítek minden uri- és magyar ruhát. — Egyuttal előre is biztosítom a nagyérdemű uri közönséget, hogy úgy szabászatommal, mint legjobb minőségű szövetekkel s üzletemből kikerült ruháimmal, legfőbb törekvésem lesz, hogy a mélyen tisztelt közönség minden tekintetben meglegyen elégedve. — A n. é. közönség szives partifogását kéri

Kecskeméti Mihály

férfi-szabó Makón. Kossuth-utca, (Csala-féle ház.)

Egy tehénjárás

örökáron eladó és egy haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet Iritz Miksával.

Kiadó bolthelyiség.

A Fötéren levő házamban egy bolthelyiség május 1-től kiadó.

Dr. Stentzky József, ügyvéd.

Ház- és földeladás.

A Tükör-utcában levő 3349. (rég) számu ház, továbbá a belső nyomáson a Dorka dűlőben levő

3 hold föld (Halasi Sándor szomszédságában) örökáron eladó. Értekezni lehet

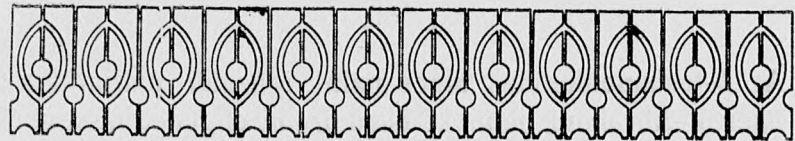
Erdei Istvánnal,

Liget-u. 2945. régi szám alatt. (440)

- 278 -

ték . . . megkötözték. De az emberi igazságszolgáltatás már csak egy örültet tartott kezei közt.

A saját lelkiismerete árulta el és büntette meg Santafusca bárót.

XXV.

Egy holt és egy feltámadott.

Szomoru esős nap. Santafusca hazai betegen és lehangoltan kandikálnak elő a ködfátyolból, mely befödi őket.

Don Antonio halálán van.

Az asszonyok, az öregek és a gyermekek már tegnap óta tömegesen lepik el a küszöbét, a lépcsőjének fokait és imádkoznak sirva az örök atyához.

A san-fedelei plébános eljött és az ágyánál ül, hogy az utolsó pillanatban segítségére legyen.

Még pár nap előtt, magas kora dacára, senki sem gondolta volna, hogy az a gonosz láz, melyet senki sem tudott magának megmagyarázni, így egy csapásra elragadja őt. Még több mint egy karácsonyra a magukénak remélték őt s maga az aggastyán is bizonyos messzemenő tervekkel foglalkozott a kertjére vonatkozólag . . . de isten másképp határozott.

Márton elmondta mindenkinek, aki hallani akarta, hogy a Don Cirillo kalapja ölte őt meg.

— Hiszen ismerik, — jegyezte meg — a főtisztelendő ur szentségét . . . lelkiismerete finomságát.